

Eğitim Programlarının Hedeflerine Ulaşılması Bağlamında Sınıf Yönetimi Dersinin Öğretmen Adaylarına Olan Kazanımları

Etem YEŞİLYURT
Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
etemyesilyurt@gmail.com

Özet

Eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması bağlamında sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına olan kazanımlarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. 2006–2007 akademik yılında, Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi ve Eğitim Fakültesinde öğrenim gören toplam 1242 üçüncü sınıf öğrencisi araştırmanın evrenini, evrenden yansız olarak seçilmiş 505 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, likert tipi maddelerden oluşan anketle toplanmış ve veriler SPSS for Windows programıyla analiz edilmiştir. Yapılan çalışma sonucunda, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması bağlamında öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden, özellikle; disiplin ile öğretimin dengede tutulması, zaman kullanımı, sınıf kurallarını belirleme, sınıf yönetimini etkileyen sınıf içi ve dışı değişkenler, iletişim, demokratik tutum, motivasyon ve özdisiplin, rehberlik, model olma, arkadaşça davranma, demokratik ve özgür sınıf ortamı, açık, sade, anlaşılır dil kullanımı, uygun sınıf yönetim modeli kullanımı, sınıfın fiziksel özellikleri ve yerleşim düzeni, sınıf ve okul ortamında çeşitli fiziksel donanım ve yerlerin olması vb. konularda önemli kazanımlar elde ettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca sınıf yönetimi dersinin, kadın öğretmen adayları üzerindeki kazanımlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hedefler, Sınıf Yönetimi, Öğretmen Adayları.

Teacher Candidates' Acquisitions from Classroom Management Lesson in the Aspect of the Achievement Level of the Curriculum

Abstract

In this paper, which is in a descriptive scanning model, it is aimed to determine teacher candidates' acquisitions from classroom management lesson in the aspect of the achievement level of the curriculum. The sample of this study consists of 505 third class students of Faculties of Education and Technical Education that were selected randomly from the population. Data were collected through a likert type scale and analyzed by SPSS for Windows program. As a result of this study, it was determined that the most prominent acquisitions of teacher candidates from classroom management lesson in the aspect of the achievement level of the curriculum is as follows; balancing between discipline and teaching, using time, determining classroom rules, inside and outside variables that effect on classroom management, communication, democratic attitude, motivation and self-discipline, guidance, modeling, fraternization, democratic and free classroom environment, using a clear, plain and understandable language, using appropriate classroom management model, physical features and location of classroom, and the necessity of some physical equipments and places in classroom and school. Besides, it was determined that female teacher candidates had more acquisitions from classroom management lesson.

Keywords: Aims, Classroom Management, Teacher Candidates.

Giriş

Bireylerin planlı, kasıtlı ve bilinçli olarak kendi yaşantıları yoluyla istendik davranışları oluşturmaları veya kazanmaları süreci olarak tanımlanan eğitim, bu hedeflere eğitim programları aracılığıyla ulaşmaktadır. Eğitim programlarının hedeflerine ulaşmasıyla, öğretmenlerin sınıf yönetme başarısı arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır.

Sınıftaki oturma düzeninden aydınlatmaya, kullanılan öğretim yöntemlerinden öğrenci etkinliğine kadar birçok davranışı içeren sınıf yönetimi, eğitim programlarının başarıya ulaşmasını sağlayan temel öğeler arasında yer almaktadır. Eğitimin birinci

kaynakları olan öğretmen, öğrenci ve fiziksel kaynaklar, sınıf içerisinde yer almaktadır. Öğretmenlerin, sınıf içerisinde yer alan tüm öğeleri yönetme becerileri, en genel anlamda eğitim yönetiminin niteliğine etki etmektedir. Bu bakış açısından hareketle, Başar (2001) ve Sarıtaş (2000) eğitim yönetiminin kalitesini, sınıf yönetiminin kalitesine bağlamışlardır. Özde ise hem eğitim yönetimi hem de sınıf yönetimi, eğitim programlarının başarıya ulaşması amacını taşımaktadır. Okul yöneticisi okulu, öğretmen ise sınıfı yönetmekte ve Erden'in (1998) belirttiği gibi, eğitim programlarını okul yöneticileri ve öğretmenler uygulamaktadırlar.

Eğitimde öğrenci davranışlarında istendik yönde davranış değişikliğinin doğrudan yaşandığı yerler arasında, sınıflar başta gelmektedir. Tekin (2005)'in de belirttiği gibi, eğitim etkinlikleri öğrencilere yeni davranışlar kazandırmayı ya da onların davranışlarında istenilen değişiklikleri oluşturmayı amaçlamaktadır. Biçimsel anlamda eğitim etkinliklerinin yapıldığı yerler, genel olarak sınıflardır. Bu bakımdan sınıfın etkili yönetilmesi, eğitim etkinliklerinin etkililik derecesinin artmasını ve dolaylı olarak da eğitimin hedeflerine ulaşılmasını sağlayacaktır.

Nitelikli öğretim için içerikteki bilgileri en iyi biçimde düzenlemek ve sunmak oldukça önemlidir. Bunun için gereken beceriler ise; planlama, takdir etme, iyi çalışma alışkanlığı geliştirme, materyalleri en iyi biçimde kullanma, soru sorma, bireysel farklılıkları görebilme, yazılı ve sözlü iletişim ve sesini iyi kullanma becerisi olarak sıralanabilir (Kılbaş Köktaş, 2007). Bu durum, sınıfın etkili biçimde yönetilmesini de beraberinde getirmektedir. Bu doğrultuda Demirel (2007a) sınıfın iyi yönetilmesini, eğitimde istenilen düzeyde başarı elde edilmesi için temel adım olarak görmektedir.

Farklı görüşlere karşın, en genel anlamıyla sınıf yönetimi: öğrencilere istenilen özellikleri kazandırmak amacıyla fiziksel donanımın, eğitim süreçlerinin, disiplinin, zamanın, ilişkilerin ve sınıftaki öğrencilerin davranışlarının yönetimi (Bayrak, 1998), sınıfta bulunan öğretim kaynakları ile öğrencileri eşgüdümleyerek eyleme geçirme (Celep, 2000) ve öğretmenlerin bilgi ve becerilerini sistemli olarak öğrencilere kazandırma süreci (Louis, 1970) olarak tanımlanmaktadır. Sınıf yönetimi, öğrencilerin düşünsel ve davranışsal açıdan özgürleşmeleri, özgüven duygularının, özdenetimlerinin ve eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesine olanak tanıyan esnek bir sınıf ortamının oluşturulması ve sürdürülmesi ile ilişkili yöntem ve süreçleri kapsamaktadır. Sınıf yönetimi, aynı zamanda eğitim programlarının hem aşamalı hem de hiyerarşik hedeflerine ulaşılmasında önemli bir etkiye sahiptir.

Sınıf yönetimi, sınıf ortamının ve öğrencilerin doğasını, sınıfın ve öğrencilerin kendine özgü yönlerinin tanımlanması ve doğru çözümlenmesini esas almaktadır (Başar, 2001; Aydın, 1998; Öztürk, 2002; Özden, 2002). Öğrencilerin bireysel özellikleri ve kendilerine özgü yanları arasında hazır bulunuşluk, ilgi, beklenti, tutum, motivasyon vb. özellikler yer almaktadır. Öğretmenler tarafından bu özelliklerin tam anlamıyla bilinmesi ve sınıf yönetimi ile eğitim süreçlerinde öğretmenlerin bu özellikleri dikkate almaları, hem sınıf yönetimini hem de eğitim programlarının amaçlarına ulaşılmasını kolaylaştıracaktır.

Sınıf yönetimi farklı düşünürler tarafından farklı boyutlandırılmasına rağmen Martin ve Baldwin (1993; akt: Laut, 1999) sınıf yönetimini birey, disiplin ve öğretim olmak üzere üç boyutlu bir yapı olarak ele almışlardır. a) Birey boyutunda; öğretmenlerin öğrencilere ilişkin beklentileri, tutumları, davranışları ile öğrencilerin bu beklentileri karşılamaya yönelik davranışları gerçekleştirme düzeyleri yer almaktadır. b)

Öğretim boyutu; etkinliklerin planlanması, çevrenin düzenlenmesi ve zaman yönetimini kapsamaktadır. c) Disiplin boyutunu; sınıf kurallarını öğrencilerin benimseyip uygulaması için öğretmenlerin kullandığı yöntemler oluşturmaktadır. Belirtilen boyutların yapısal özelliklerinin yerine getirilmesi, eğitim programlarının uygulama ve amaca ulaşma başarısını artırmaktadır. Çünkü Demirel'in de (2007b) belirttiği gibi, öğrencilerin, toplumun ve konu alanının (disiplinin) beklentileri, onların bir bakıma gereksinimlerini, bu gereksinimler ise eğitim programlarının hedeflerini belirlemektedir.

Eğitimde kaliteyi sağlamak amacıyla; etkili programlar geliştirilse de, araç-gereç ve fiziki olanaklar bakımından okullar yeterli olsa da, eğer öğretmen gerekli niteliklere sahip değilse, eğitimin amaçlarına istenilen düzeyde ulaşılamaz (Erişen, 2004). Etkili bir öğretmen, öğretimin nasıl yapılacağını veya öğretim süresi içerisinde yaşanan sorunları nasıl çözmesi gerektiğini bilen değil; bildiklerini nerede, nasıl ve ne zaman kullanacağını bilen öğretmendir (Açıkgöz, 2003). Bir öğretmenin etkili öğretmen sıfatına sahip olması, onun sınıf yönetim becerisini de içermektedir. Çünkü bir öğretmenin sahip olması gereken sınıf yönetim becerisi (Celep, 2000), eğitim programlarının başarıya ulaşmasındaki temel taşlardan birini oluşturmaktadır. Terzi'ye (2002) göre etkili sınıf yönetim becerisine sahip olmayan öğretmen, öğrencilere kazandırmak istediği davranış biçimlerini istenilen düzeyde kazandıramamaktadır. Bu durum, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılmasının önündeki en büyük engellerden birini oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin etkililiği üzerine yapılan araştırmaların çoğunda, öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerinin, öğretimin başarısını ve bu noktada eğitimin hedeflere ulaşmasını belirlemede birinci derecede önem taşıdığı ortaya çıkmıştır (Celep, 2000). Öğrenilen davranışların kalıcı olması ve eğitim programlarının amaçlara ulaşması, etkili bir öğretme sanatını ve öğretmenlerde sınıf yönetim becerilerinin bulunmasını gerektirmektedir (Başar, 2001). Sınıf yönetim becerisinden yoksun öğretmenlerin, nitelikli öğrenme-öğretme sürecini gerçekleştirebileceklerini düşünmek zordur (Demirtaş, 2004). Profesyonel bir kişi olarak öğretmenin: uygun ve gerekli tüm etkinlikleri, öğrencilerin istedik davranışları kazanması için planlama ve kullanma yeteneğine sahip olması (Karaca, 2004); eğitimin amaçlarına ulaşılması için öğrencilerin eğitim yaşantılarına rehberlik etmesi (Varış, 1996); öğrencilerin özellikleri, gereksinimleri ve amaçlarına ilişkin inançları ile okul kurallarının sınıf yönetimini etkilediğinin bilincinde olması (Sarıttaş, 2000) gerekmektedir. Çünkü sınıf, öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği yaşama alanıdır (Aydın, 2000). Sınıfın yapısı, işleyişi ve sınıfta yürütülen etkinliklerin niteliği, hem öğrencilerin kişilik gelişimlerini (Demirtaş, 2004), hem de eğitim programlarının hedeflerine ulaşılmasını (Demirel, 2007a) etkilemektedir.

Başlangıçta, öğretmen otoritesinin sınıfta hâkim kılınması anlamında kullanılan ve disipline dayalı bir görüşün ağırlıkta olduğu sınıf yönetimi, günümüzde daha çok öğrenmeyi sağlayıcı bir sınıf ortamının sağlanmasıyla açıklanmaktadır. Bu nedenle, sınıf yönetimini üstlenen öğretmenlerin; yönetim kuramları, grup dinamikleri, iletişim ve eğitim psikolojisi (Demirel, 2007a) ile öğretim yöntem, teknik ve strateji kullanımı vb. alanlarda çok iyi yetişmiş olmaları ve mesleki bilgi bakımından kendilerini eksiksiz görmeleri gerekmektedir. Yeşilyurt ve Çankaya (2008)'nin yapmış olduğu çalışma sonucunda, sınıf yönetimi açısından öğretmenlerin, öğrencilerin vizyonunu geniş ve motivasyonlarını yüksek tuttuklarını, istek ve ihtiyaçlarını açıklamalarına imkân verdiklerini, sorunlarıyla ilgilendiklerini, onları değişik öğretim yöntem ve teknikleri

kullanarak derse ve karar alma sürecine aktif kattıklarını, öğrencilere rehberlik ettiklerini, adil davrandıklarını, model olduklarını, sıcakkanlı ve arkadaşça davrandıklarını tespit etmişlerdir. Bu nitelikler aynı zamanda öğretmenlerde bulunması istenilen beceriler arasında yer almaktadır. Bir öğretmende bulunması gereken beceriler ise, alan, meslek ve genel kültür bilgisi olmak üzere üç türdür (Şişman, 1999). Öğretmenlik meslek bilgisi, iyi bilen bir öğretmenin iyi öğretemeyebileceğini, bilme ve öğretme işlerinin farklı olduğunu göstermede (Binbaşıoğlu, 1989) ve bu işler için gerekli olan yeterliliklerin etkili bir şekilde öğrencilere kazandırılmasında çok önemli bir alanı teşkil etmektedir.

Öğretmenlik mesleği becerileri arasında: Öğretim sürecini planlamak, öğrencileri derse güdülemek ve amaçlardan haberdar etmek, öğrencilerle etkili iletişim kurmak, öğrencilere rehberlik yapmak, öğretim sürecini etkin kullanmak, hedeflere ulaştıracak uygun öğretim yöntem-teknik ve araç-gereç kullanmak, katılımcı öğretim ortamı düzenlemek, öğrenci gelişimini izlemek, öğrenci özelliklerini bilmek ve onların derse giriş davranışlarını belirlemek, sınıfı etkili yönetmek, öğrenci gelişim dönemleri ve bu dönemlerin özelliklerine göre sınıf yönetim davranışları sergilemek (Demirel, 2007a; Oktar ve Bulduk, 1999; Erden, 1998, Çelik, 2002) ve tüm bunların en genel sonucunda, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılmasını sağlamak yer almaktadır.

Öğretmenler, sayılan bu sorumlulukları farklı yaklaşım, yöntem ve teknikleri kullanarak yerine getirirken, sınıf yönetimi açısından zaman zaman lider, rehber, yönetici ve başkan rol ve görevlerini üstlenebilirler. Bu noktada öğretmen, sınıfta düzenli ve güvenli bir ortam yaratmalı, öğrencilerde sorumluluk bilinci oluşturmalı ve onların davranışlarını eğitimin genel ve özel açmaları doğrultusunda değiştirmelidir (Kuğuoğlu, 2004). Ayrıca, sınıfta disiplin sorunlarına yol açabilecek ifade ve davranışlardan kaçınmalı, öğrencilerin istenmeyen davranış ve tepkilerini önceden görebilmeli, olumsuz davranışlar karşısında önce hislerini denetleyebilmeli ve yaşanan tartışmaları adil, nesnel ve akıllıca yönetmelidir (Halis, 2001).

Kendilerinden beklenen görevleri yerine getirebilmeleri için öğretmenlerden eğitim programlarının öğelerini bilmeleri, bu öğelerin özellikleri ve eğitim süreçlerini bu özelliklere uygun olarak düzenlemeleri ile sınıf yönetimi konusunda teorik bilgileri bilme ve bu bilgileri sınıf ortamında uygulamaları beklenmektedir. Bir öğretmenin, bu beklentileri eksiksiz olarak yerine getirmesi, onun lisans eğitimi döneminde aralarında "Sınıf Yönetimi" dersinin de bulunduğu mesleki alan derslerinden edinmesine de bağlıdır. Bu bakımdan, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması bağlamında sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına olan kazanımlarının belirlenmesi önemlidir. Herhangi bir konuda yapılan hata ve doğruların neler olduğunu belirlemek için, aralarında öğrencilerin de bulunduğu birçok kaynak kullanılabilir (Türkoğlu, 1988). Bu çalışmada, öğrencilerden daha sağlıklı bilgiler alınacağı düşüncesiyle, sınıf yönetimi dersinin kendilerine olan kazanımlarıyla ilgili görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Amaç

Bu çalışma, F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi ve F.Ü. Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören üçüncü sınıf öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması bağlamında sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına kazandırdıklarını saptamak amacıyla yapılmıştır. Araştırma, Fırat Üniversitesi T.E.F. ve E.F.'de öğrenim gören üçüncü sınıf öğrencileri ile bu öğrencilerin araştırma ölçeğinde yer alan maddeler için belirttikleri görüşlerle sınırlıdır.

Çalışmanın amacı doğrultusunda, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. Eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması bağlamında sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının kazanımlarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir ve bu görüşler adayların:

- a. Cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- b. Fakülte değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın evrenini, 2006–2007 akademik yılında, Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi ve Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Evren olarak üçüncü sınıf öğrencilerinin seçilme nedeni, “Sınıf Yönetimi” dersinin üçüncü sınıfta okutulmasıdır. Araştırmanın evreni 1242 öğrenciden oluşmakta olup, örneklem evrenden tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilen 505 öğrenciden oluşmaktadır.

Betimsel olan bu araştırma, tarama modeli niteliğindedir. Tarama modelinde, araştırmaya konu olan birey, olgu ya da olay, kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Balcı, 2004; Karasar, 1994). Bu çalışmanın verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan anketle elde edilmiştir. Literatür taraması sonucunda araştırmacı, çalışmanın amacına uygun elli bir maddelik bir anket formu geliştirmiştir. Daha sonra, üç kişilik uzman görüş ve önerileri doğrultusunda, madde sayısı otuz iki olan yeni bir anket elde edilmiştir. Böylece ölçme aracının kapsam ve görünüş geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır. Testin kapsam ve görünüş geçerliği, uzman görüşleriyle değerlendirilebilir (Büyüköztürk, 2007). Ankette yer alan maddelerin faktör yük değerlerinin .34 ile .68 arasında değiştiği saptanmıştır. Faktör yük değerinin .45 ve üzeri olması seçim için iyi bir ölçüdür, ancak uygulamada az sayıda madde için bu sınır değer .30'a kadar indirilebilir (Büyüköztürk, 2007). Örneklem üzerinde uygulanan anketin güvenilirlik çalışması için Cronbach Alpha istatistiksel işlemi yapılmış ve uygulanan ölçeğin güvenilirlik katsayısı Alfa =.924, Bartlett Testi = 6411.392 ve geçerlik katsayısı KMO =.946 olarak hesaplanmıştır.

Anketin birinci bölümünde, araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgilerine yönelik üç; ikinci bölümünde sınıf yönetimi dersinden öğretmen adaylarının kazanımlarını belirlemeye yönelik otuz iki madde yer almıştır. Ankette beşli likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmış ve değer aralıkları olumludan olumsuz doğru 5.00–4.21 tamamen katılıyorum; 4.20–3.41 katılıyorum; 3.40–2.61 kısmen katılıyorum; 2.60–1.81 katılmıyorum; 1.80–1.00 hiç katılmıyorum olarak puanlandırılmıştır. Veriler SPSS for Windows paket programıyla çözümlenmiş; ankete katılanların kişisel özelliklerini (cinsiyet, fakülte ve bölüm) istatistiksel olarak ifade edebilmek için frekans ve yüzde teknikleri uygulanmıştır.

Öğrencilerin, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılmasında sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının kazanımlarına ilişkin görüşlerini belirlemek için, aritmetik ortalama ve standart sapma teknikleri kullanılmıştır. Cinsiyet ve fakülte değişkenine göre öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için Bağımsız Gruplar t-Testi uygulanmıştır. Bu test sonucunda, dağılımın homojen olmadığı maddeler için Mann-Whitney U (MWU) Testi uygulanmış ve uygulanan testlerin anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Bulgular ve Yorum

1. Kişisel Bilgiler

Öğrenci kişisel bilgilerine göre; katılımcıların % 75,6'sı erkek ve % 24,4'ü kadın olup, genel olarak cinsiyet dağılımında erkek oranının ağırlıkta olduğu görülmektedir. Bu durum, araştırmanın örnekleminde yer alan T.E.F. öğrencilerinin erkek ağırlıklı olmasından kaynaklanmaktadır. Fakültelere göre dağılımda, T.E.F öğrencilerinin katılımının fazla olduğu tespit edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Katılımcıların Kişisel Özellikleri

Kişisel Özellikler	f	%
Cinsiyete Göre Dağılım		
Erkek	382	75.6
Kadın	123	24.4
Fakültelere Göre Dağılım		
Teknik Eğitim Fakültesi	299	59.2
Eğitim Fakültesi	206	40.2
Toplam	505	100.0

2. Sınıf Yönetimi Dersinin Öğretmen Adaylarına Kazandırdıkları

Eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması kapsamında sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına olan kazanımları, öğretmen, öğrenci ve fiziksel boyut halinde ele alınmıştır.

2.1. Öğretmen Boyutunda Sınıf Yönetimi Dersinin Öğretmen Adaylarına Kazandırdıkları

Eğitimden birinci derecede sorumlu kişi olarak, öğretmenlere eğitimin diğer alanlarında olduğu gibi, sınıf yönetimi konusunda birçok sorumluluk düşmektedir. Bunun için öğretmen adaylarının, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması bağlamında sınıf yönetimi dersinden, öğretmen boyutuna yönelik elde ettikleri kazanımlar önemli görülmekte ve bu boyuta ilişkin görüşler Tablo 2'de yer almaktadır.

“Sınıfta disiplin ile öğretimin dengede tutulması gerektiğini öğrendim.” maddesine katılımcılar 4.11 aritmetik ortalama ile *“katılıyorum”* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Ancak bu madde için, erkek öğrenciler ($\bar{x}=4.02$) ve T.E.F. öğrencileri ($\bar{x}=4.02$) *“katılıyorum”* görüşü belirtirken; kadın öğrenciler ($\bar{x}=4.39$) ve E.F öğrencileri ($\bar{x}=4.24$) *“tamamen katılıyorum”* görüşünde birleşmiş ve bu maddeye daha yüksek düzeyde katıldıkları tespit edilmiştir. Elden edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının, sınıf yönetimi dersinden disiplin ile öğretimin dengede tutulması konusunda oldukça önemli bir kazanım elde ettikleri söylenebilir. Bu durum, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılmasında, öğretmen adaylarının önemli kazanım elde ettiklerini göstermektedir. Disiplin ile öğretim, eğitimin amaçlarına ulaşılmasında önemli iki faktörü oluşturmaktadır.

Ankette yer alan *“Ders süresini en verimli şekilde nasıl kullanabileceğimi öğrendim.”* önermesine öğretmen adayları $\bar{x}=3.86$ olarak *“katılıyorum”* görüşünü savunmuşlardır. Ayrıca, bu önermeye kadın öğretmen adaylarının (Sıra Ort.=284.26) erkek öğretmen adaylarına göre (Sıra Ort.=242.93) daha yüksek düzeyde katıldıkları belirlenmiştir. Ulaşılan bulgular, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden, zaman kullanımı konusunda olumlu ancak istenilen düzeyde bir kazanım elde etmedikleri biçiminde yorumlanabilir. Bu durum, eğitim programlarının başarısını negatif yönde etkileyebilir. Çünkü eğitim programlarının içerikleri ünite ve konulara ayrılmakta, bu

ünite veya konular belli zaman zarfı içerisinde işlenmektedir. Dolayısıyla her konunun kendine ayrılan süre içerisinde işlenememesi, içeriğin tam olarak öğrenilmemesine, bu durum ise eğitimin hedeflerine ulaşılmasını engelleyici durum olmasına neden olacaktır.

Tablo 2: Öğretmen Boyutundaki Maddelere İlişkin Görüşlerin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

M. No	Maddeler	\bar{x}	SS
1	Sınıfta disiplin ile öğretimin dengede tutulması gerektiğini öğrendim.	4.11	0.93
2	Ders süresini en verimli şekilde nasıl kullanabileceğimi öğrendim.	3.86	0.94
5	Etkin dinleme becerisine sahip olma yeteneği kazandım.	3.76	1.02
7	Sınıf yönetimini; aile, toplum, kültür vb. dış faktörlerin de etkilediğini fark ettim.	4.20	0.94
8	Her zaman iletişime açık olmam gerektiğini öğrendim.	4.25	0.96
9	Öğrenen sınıf kültürü oluşturma görevimin olduğunu anladım.	3.97	0.95
10	Sınıfta demokratik tutum sergilemem gerektiğini öğrendim.	4.21	0.96
12	Olumlu eylem ve sözlerin, olumsuzlardan daha fazla olması gerektiğini öğrendim.	4.13	0.99
13	Çatışma durumunda kazan-kazan yöntemine önem verilmesi gerektiğini öğrendim.	3.63	1.11
15	Her konuda sınıfa iyi model (örnek) olmam gerektiğinin farkına vardım.	4.26	0.91
16	Olumsuz davranışların giderilmesi için birçok yolun olduğunu öğrendim.	4.09	0.93
20	Demokratik ve özgür bir sınıf ortamı oluşturma görevimin olduğunu öğrendim.	4.14	0.97
21	Sınıfta yöneticiden daha çok lider olmam gerektiğini öğrendim.	3.92	1.03
22	Dersleri, öğretim teknolojileriyle destekleyerek işlemenin önemini kavradım.	4.10	0.96
23	Derslerde açık, sade ve anlaşılır bir dil kullanmam gerektiğini öğrendim.	4.27	0.90
25	Sınıf yönetimin sadece öğrencileri yönetme olmadığını; zaman, disiplin, kurallar, atmosfer, iletişim, fiziksel özellikleri de içerdiğini öğrendim.	4.26	0.79
26	Dersin amaçları, öğrencinin gereksinimleri, kullanılan yöntem ve teknikler, öğretmen nitelikleri vb. birçok faktörün sınıf yönetimini etkilediğini öğrendim.	4.22	0.84
27	İstenmeyen davranışın çözümünün ceza değil, davranışın nedeninin ortadan kaldırılması olduğunu öğrendim.	4.16	0.91

“Etkin dinleme becerisine sahip olma yeteneği kazandım.” maddesine öğrencilerin $\bar{x}=3.76$ olarak “katılıyorum” görüşünde yoğunlaştıkları tespit edilmiştir. Ayrıca bu maddeye kadın öğrenciler (Sıra Ort.=283.04), erkek öğrencilere göre (Sıra Ort.=243.33) daha yüksek düzeyde katılmışlardır. Ulaşılan bulgular, öğrencilerin sınıf yönetimi dersinden, etkin dinleme becerisi kazandıkları ancak bu becerilerin tatmin edici bir düzeyde olmadığı biçiminde değerlendirilebilir. Öğretmenlerin etkin dinleme becerilerinden yoksunluğu, eğitim programlarının hedeflerine ulaşımını zorlaştıracaktır. Öğrencilerin herhangi bir konuda duygu, düşünce, bilgi ve deneyimlerini ifade etmeleri, öğretmenlerin öğrenciyi daha iyi tanımasını ve değerlendirmesini sağlayacaktır. Öğrencileri etkin dinlemeyen öğretmen, onları tüm yönleriyle tanıyamayacak, bu durum eğitimin hedeflerine istenilen düzeyde ulaşılmamasını da beraberinde getirecektir.

Araştırma ölçeğinin yedinci maddesi olan “Sınıf yönetimini; aile, toplum, kültür vb. dış faktörlerin de etkilediğini fark ettim.” maddesi için öğrenciler 4.20 aritmetik ortalama ile “katılıyorum” görüşünde birleşmişlerdir. Dolayısıyla bu bulgu, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden, sınıf yönetimini etkileyen sınıf dışı değişkenleri tanımları bakımından önemli kazanım elde ettiklerini düşündüklerini göstermektedir. Eğitim programlarının oluşturulmasında aile, kültür ve toplumun da gereksinim, beklenti ve özellikleri dikkate alınmaktadır. Bu bakımdan öğretmen adaylarının bu üç öğeyi sınıf yönetim sürecine katması, eğitim programlarının başarısını artırıcı rol oynayacaktır.

“Her zaman iletişime açık olmam gerektiğini öğrendim.” maddesi için öğretmen adayları 4.25 aritmetik ortalama ile “tamamen katılıyorum” görüşünde birleşmişlerdir. Ancak bu madde için T.E.F öğrencileri $\bar{x}=4.34$ katılım oranı ile “tamamen katılıyorum” görüşünde birleşirken; E.F. öğrencileri $\bar{x}=4.11$ katılım oranı ile “katılıyorum” görüşünü savunmuşlardır. Bu bulgular, sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına iletişim noktasında büyük bir kazanım sağladığı biçiminde değerlendirilebilir. Eğitim programlarının amaçlarına ulaşması, programın tüm paydaşlarının birbiriyle açık iletişim kurmalarını gerektirmektedir. Bu noktada öğretmen adaylarının iletişime açık olması, eğitim programlarının başarısını artıracaktır.

Anketin dokuzuncu maddesi olan “Öğrenen sınıf kültürü oluşturma görevimin olduğunu anladım.” önermesine katılımcılar 3.97 aritmetik ortalama ile “katılıyorum” görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ancak bu önermeye kadın katılımcıların ($\bar{x}=4.14$), erkek katılımcılara göre ($\bar{x}=3.92$) daha yüksek düzeyde katıldıkları belirlenmiştir. Bu bulgular, öğretmen adaylarının öğrenen sınıf kültürü oluşturma rolleri hakkında iyi sayılabilecek bir düzeyde kazanım elde ettiklerini ortaya koymaktadır. Özellikle yapılandırmacı öğretim kuramı, öğrenci ve öğretmenlerin öğrenen rollerine önem vermektedir. Ülkemizde ilköğretim okullarında uygulanmakta olan bu yaklaşım, aynı zamanda öğretmenlere, öğrenen sınıf kültürü oluşturma görevini de yüklemiştir. Dolayısıyla katılımcıların sınıf yönetimi dersinde elde ettikleri, öğrenen sınıf kültürü oluşturma kazanımları, uygulanan eğitim programının başarı düzeyini artıracaktır.

“Sınıfta demokratik tutum sergilemem gerektiğini öğrendim.” maddesine öğretmen adaylarının 4.21 aritmetik ortalama ile “tamamen katılıyorum” görüşünde yoğunlaştıkları tespit edilmiştir. Değişkenler bazında kadın öğrenciler $\bar{x}=4.38$ ve T.E.F. öğrencileri $\bar{x}=4.29$ katılım ortalamalarıyla “tamamen katılıyorum” görüşünde birleşirken; erkek öğrenciler $\bar{x}=4.16$ ve E.F. öğrencileri $\bar{x}=4.10$ katılım ortalamalarıyla “katılıyorum” görüşünde yoğunlaşmışlardır. Elde edilen bulgular, sınıf yönetimi dersinin, öğretmen adaylarına oldukça yüksek düzeyde demokratik bir tutum kazandırdığı biçiminde değerlendirilebilir. Öğretmenlerin demokratikliği, öğrencilerin kendilerini tam ifade etmelerini, bilgi ve becerilerini endişe duymadan sergilemelerini ve kendi gizil güçlerini ortaya çıkarmalarını, nihai olarak ise eğitim programlarının hedeflerine ulaşmasını sağlayacaktır.

On ikinci madde olarak ankette yer bulan “Olumlu eylem ve sözlerin, olumsuzlardan daha fazla olması gerektiğini öğrendim.” maddesine katılımcılar $\bar{x}=4.13$ ile “katılıyorum” görüşünü savunmuşlardır. Ayrıca bu madde için kadın öğretmen adayları $\bar{x}=4.34$ aritmetik ortalama ile “tamamen katılıyorum” görüşünü savunurken; erkek öğretmen adayları $\bar{x}=4.02$ aritmetik ortalama ile “katılıyorum” görüşünde birleşmişlerdir. Ulaşılan bulgular, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden önemli bir kazanım elde ettikleri, bu kazanımların ise eğitim programlarının amaçlara ulaşmasına önemli rol oynayacağı biçiminde açıklanabilir. Çünkü öğretmenlerin olumlu söz ve davranışları, öğrencilerin derslere katılımını, tutumunu ve derslerdeki etkinliğini pozitif yönde etkileyecektir.

“Çatışma durumunda kazan-kazan yöntemine önem verilmesi gerektiğini öğrendim.” maddesine öğretmen adaylarının 3.63 aritmetik ortalama ile “katılıyorum” görüşü belirttikleri tespit edilmiştir. Değişkenler bazındaysa bu maddeye kadın öğrenciler (Sıra Ort.=293.01) ile E.F. öğrencileri ($\bar{x}=3.77$); erkek öğrenciler (Sıra Ort.=240.12) ile T.E.F. öğrencilerinden ($\bar{x}=3.54$) daha yüksek düzeyde katıldıkları tespit edilmiştir. Ulaşılan bulgular düşündürücü olup, sınıf yönetimi dersinin öğretmen

adaylarına çatışma durumlarında nasıl davranacakları hakkında yeterli düzeyde beceri kazandırmadığı biçiminde değerlendirilebilir. Sınıf, farklı niteliklere sahip bireylerin bir arada bulunduğu ortak bir yaşama alanıdır. Bu yaşama alanında az veya çok, genellikle öğrenci-öğretmen veya öğrenci-öğrenci çatışması yaşanmaktadır. Bu çatışmaların olumlu yönetimi programların başarıya ulaşmasını sağlamakta, olumsuz yönetimi ise programların başarısız olmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının, çatışma çözme becerileri bakımından yetersiz olması, eğitimin amaçlarına ulaşılmasında önemli bir engel oluşturacaktır.

Araştırma ölçeğinin on beşinci maddesini oluşturan *“Her konuda sınıfa iyi model (örnek) olmam gerektiğinin farkına vardım.”* maddesine öğrenciler ($\bar{x}=4.26$) *“tamamen katılıyorum”* görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca bu madde için kadın öğrencilerin ($\bar{x}=4.47$) *“tamamen katılıyorum”*, erkek öğrencilerin ($\bar{x}=4.19$) *“katılıyorum”* görüşünü savundukları ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına model olmada oldukça önemli bir kazanım kazandırdığı biçiminde değerlendirilebilir. Özellikle duyuşsal alan davranışları başta olmak üzere, bilişsel ve devinişsel alan içerisindeki davranışların tümünde öğretmenlerin öğrencilere örnek olmaları, öğrencilere kazandırılmak istenilen davranışların öğrenciler tarafından daha fazla kazanılmasını sağlayacaktır. Bu durum, beraberinde eğitim programlarının amaçlara daha fazla ulaşılmasını sağlayacaktır.

“Olumsuz davranışların giderilmesi için birçok yolun olduğunu öğrendim.” görüşüne öğretmen adayları 4.09 aritmetik ortalama ile *“katılıyorum”* görüşünde birleşmişlerdir. Fakülte değişkeni açısından T.E.F. öğrencilerinin ($\bar{x}=4.16$), E.F. öğrencilerine göre ($\bar{x}=3.99$) bu maddeye daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Bulgular, yaşanabilecek olumsuz davranışların yapıcı şekilde ortadan kaldırılmasında öğretmen adaylarının birçok görüş edindiğini göstermektedir. Sınıfta farklı niteliklere sahip öğrencilerin bulunması, özellikle ilköğretim döneminde bedensel gelişimin hızlı ve buna bağlı olarak da öğrencinin hareketliliğinin fazla olması, beraberinde sınıf içerisinde birçok istenmeyen davranışın ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Öğretmen adaylarının, olumsuz davranışların giderilmesine yönelik birçok yolu öğrenmeleri ve bunu uygulamaya koymaları, eğitim programlarının başarıya ulaşmasında önemli adımlar olarak görülebilir.

Ölçeğin yirminci maddesi olan *“Demokratik ve özgür bir sınıf ortamı oluşturma görevimin olduğunu öğrendim.”* maddesi için öğretmen adaylarının 4.14 katılım ortalamasıyla *“katılıyorum”* görüşünde birleştikleri belirlenmiştir. Cinsiyete göre kadın öğretmen adaylarının ($\bar{x}=4.35$) *“tamamen katılıyorum”*, erkek öğretmen adaylarının ($\bar{x}=4.08$) *“katılıyorum”* düzeyinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Ulaşılan bulgular, sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına, demokratik ve özgür bir sınıf ortamı oluşturma görevi kazandırdığı biçiminde değerlendirilebilir. Sınıf içerisinde demokrasinin ve öğrenci özgürlüğünün olması, öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine büyük katkı sağlamakta ve bu durum eğitim programlarının hedeflerine ulaşılmasını da kolaylaştırmaktadır.

“Sınıfta yöneticiden daha çok lider olmam gerektiğini öğrendim.” önermesi için katılımcıların ($\bar{x}=3.92$) *“katılıyorum”* görüşünde yoğunlaştıkları tespit edilmiştir. Elde edilen bulgu öğretmen adaylarının, sınıf yönetimi dersinden liderlik bilinci konusunda önemli bir kazanım elde ettikleri biçiminde yorumlanabilir. Günümüzde bilginin tek kaynağı öğretmen değildir. Özellikle bilişim teknolojileri, bilgiye ulaşımı kolaylaştırmış ve öğrenci etkinliği ile öğrencinin araştırmacı özellikte yetişmesi önem kazanmıştır. Bu

bakımdan öğretmenlerden beklenen nitelikler arasında; onların öğrencilere hatta çevreye liderlik yapmaları da beklenmektedir. Adaylarının, sınıf yönetimi dersinden liderlik bilinci kazanmaları, eğitimin amaçlarına ulaşılmasını kolaylaştıracaktır.

“Dersleri, öğretim teknolojileriyle destekleyerek işlemenin önemini kavradım.” maddesine adaylar ($\bar{x}=4.10$) *“katılıyorum”* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Değişkenler bazında kadın öğrenciler ($\bar{x}=4.36$) ile T.E.F. öğrencileri ($\bar{x}=4.17$), bu maddeye erkek öğrenciler ($\bar{x}=4.01$) ile E.F. öğrencilerinden ($\bar{x}=3.99$) daha yüksek düzeyde katılmışlardır. Bu durum, öğretmen adaylarının teknoloji kullanımı konusunda sınıf yönetimi dersinden önemli bir kazanım elde ettikleri biçiminde değerlendirilebilir. Öğretim teknolojilerinin eğitim ortamlarında kullanılması öğrencilerin; somut yaşantıyı, bilgilerinde kalıcılığı, motivasyon, ilgi ve dikkat seviyelerinin canlı tutulmasını sağlamaktadır. Öğretmen adaylarının, öğretim teknolojilerinin faydalarını ve bu teknolojilerin kullanımının önemini kavraması, eğitim programlarının amaçlarına ulaşmasında rol oynayacaktır.

“Derslerde açık, sade ve anlaşılır bir dil kullanmam gerektiğini öğrendim.” önermesine katılımcılar 4.27 aritmetik ortalama ile *“tamamen katılıyorum”* görüşünde yoğunlaşmışlardır. Kadın öğretmen adayları ise ($\bar{x}=4.45$) erkek öğretmen adaylarından ($\bar{x}=4.21$) daha yüksek düzeyde *“tamamen katılıyorum”* görüşünü belirttikleri ortaya çıkmıştır. Sınıf yönetimi dersinin, öğretmen adaylarına kullanılan dilin açık, sade ve anlaşılır olması konusunda oldukça yeterli bir düzeyde kazanım sağladığı ortaya çıkmış ve bu kazanım araştırmacı tarafından eğitimin amaçlarına ulaşılması bakımından oldukça önemli görülmüştür. Çünkü öğrenci seviyesine uygun bir dil kullanımı, öğrenilecek konuların öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılmasını, bu durum ise eğitim programlarının hedeflerine ulaşılmasını kolaylaştıracaktır.

“Sınıf yönetiminin sadece öğrencileri yönetme olmadığını; zaman, disiplin, kurallar, atmosfer, iletişim, fiziksel özellikleri de içerdiğini öğrendim.” önermesine öğretmen adaylarının 4.26 aritmetik ortalama ile oldukça iyi sayılabilecek bir düzeyde *“tamamen katılıyorum”* görüşünde yoğunlaştıkları tespit edilmiştir. Bu önermeye değişkenler bazındaysa, kadın öğretmen adaylarının ($\bar{x}=4.42$), erkek öğretmen adaylarından ($\bar{x}=4.21$) daha yüksek düzeyde *“tamamen katılıyorum”* görüşünde birleştikleri tespit edilmiştir. Ulaşılan bulgular, sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına, sınıf yönetiminin birçok değişkeni yönetme olduğu bilgisini kazandırmıştır. Eğitim programlarının amaçlarına ulaşılması, öğrencilerin en iyi şekilde yönetilmesinin yanı sıra, zamanın ve sınıfın fiziksel özelliklerinin de yönetilmesini gerektirir. Bu bakımdan, öğretmen adaylarının bu konuda elde ettikleri kazanım, eğitim programlarının başarısına hizmet edecektir.

“Dersin amaçları, öğrencinin gereksinimleri, kullanılan yöntem ve teknikler, öğretmen nitelikleri vb. birçok faktörün sınıf yönetimini etkilediğini öğrendim.” maddesine öğretmen adayları ($\bar{x}=4.22$) *“tamamen katılıyorum”* görüşünde birleşmişlerdir. Cinsiyet değişkeni açısından kadın öğretmen adaylarının ($\bar{x}=4.46$) *“tamamen katılıyorum”*, erkek öğretmen adaylarının ($\bar{x}=4.14$) *“katılıyorum”* düzeyinde görüş belirttikleri tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular, sınıf yönetimi dersinin, öğretmen adaylarına sınıf yönetimini etkileyen birçok faktör hakkında bilgi kazandırdığı biçiminde yorumlanabilir. Eğitim programlarının hedeflerine, öğrenci gereksinimleri ve dersin amaçları dikkate alınarak ve bunlara uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak daha fazla ulaşılacaktır. Aynı zamanda sınıf yönetimini de

etkileyen bu özelliklerin, öğretmen adayları tarafından farkına varılması, eğitim amaçlarının gerçekleşme derecesini artıracaktır.

“İstenmeyen davranışın çözümünün ceza değil, davranışın nedeninin ortadan kaldırılması olduğunu öğrendim.” önermesine öğretmen adaylarının 4.16 katılım ortalamasıyla “katılıyorum” görüşünü belirttikleri belirlenmiştir. Ancak bu önerme için kadın öğrenciler ($\bar{x}=4.39$) “tamamen katılıyorum” görüşünde yoğunlaşırken, erkek öğrencilerin ($\bar{x}=4.08$) “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden istenmeyen davranışların çözümüne yönelik önemli kazanım elde ettiklerini göstermektedir. İstenilmeyen davranışın nedeninin ortadan kaldırılması, genel anlamda o davranışın öğrenciler tarafından bir daha yapılmayacağını göstermektedir. Bu durum öğrencide istedik yönde davranış değişikliği oluşturmanın başka bir yoludur. Dolayısıyla öğretmen adaylarının bu konuda elde ettikleri kazanım, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması açısından oldukça önemli görülmektedir.

2.2. Öğrenci Boyutunda Sınıf Yönetimi Dersinin Öğretmen Adaylarına Kazandırdıkları

Sınıfın vazgeçilmez öğelerinden olan öğrencilerin, öğretmenler tarafından her türlü özelliklerinin tanınması, onların ilgi, istek ve gereksinimlerinin bilinmesi ve sınıf yönetimine katılması, öğretmenlerin sınıf yönetimindeki başarısını artırmaktadır. Bu nedenle öğretmen adaylarının, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması bağlamında sınıf yönetimi dersinden öğrenci boyutuna yönelik edindikleri kazanımlar önem taşımaktadır.

Tablo 3: Öğrenci Boyutundaki Maddelere İlişkin Görüşlerin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

M. No	Maddeler	\bar{x}	SS
3	Sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte oluşturulması gerektiğini öğrendim.	4.09	0.97
4	Ders dışında da öğrenci sorunlarıyla ilgilenmem gerektiğini öğrendim.	4.02	1.06
6	Öğrencileri koşulsuz kabul etmem gerektiğini öğrendim.	3.50	1.17
11	Öğrencide özdisiplini ve motivasyonu sağlama görevimin olduğunu anladım.	4.18	0.93
14	Öğrencilere rehberlik etmem gerektiğini öğrendim.	4.18	0.94
17	Öğrencilerin kişiliğinin değil, davranışlarının değiştirilmesi gerektiğini öğrendim.	3.97	0.98
18	Değişik öğretim yöntemleriyle öğrencileri derse etkin katmam gerektiğini edindim.	4.16	0.92
19	Öğrencilere sıcakkanlı ve arkadaşça davranmam gerektiğini öğrendim.	4.10	0.95
24	Öğrenci gelişim düzeyine uygun sınıf yönetim modeli kullanmam gerektiğini öğrendim.	4.19	0.88
28	Her öğrencinin; kişilik, ilgi, yetenek, tutum, başarı ve hazır bulunuşluk düzeylerinin farklı olduğunu ve eğitim sürecinde bunlara dikkat etmem gerektiğini öğrendim.	4.29	0.84

“Sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte oluşturulması gerektiğini öğrendim.” maddesine öğretmen adaylarının ($\bar{x}=4.09$) “katılıyorum” görüşü belirttikleri görülmüştür. Cinsiyet değişkeni bazında bu maddeye kadın öğretmen adayları (Sıra Ort.=304.07), erkek öğretmen adaylarından (Sıra Ort.=236.56) daha yüksek düzeyde katılmışlardır. Ulaşılan bulgular, öğretmen adaylarının sınıf kuralları belirleme konusunda, sınıf yönetimi dersinde önemli kazanım elde ettikleri biçiminde yorumlanabilir. Sınıf kurallarının öğrencilerle oluşturulması, öğrencilerin; kendilerini değerli görmelerini, fikirlerine önem verildiğini hissetmelerini, oluşturulan kurallara

daha fazla uymalarını sağlamaktadır. Belirtilen özelliklerin aynı zamanda eğitimin genel amaçları arasında yer alması ve öğretmen adaylarının bu konuda kazanım elde etmeleri, eğitim programlarının amaçlarına ulaşılmasında kolaylaştırıcı rol oynayacaktır.

Anketin dördüncü maddesi olan “*Ders dışında da öğrenci sorunlarıyla ilgilenmem gerektiğini öğrendim.*” maddesine katılımcıların ($\bar{x}=4.02$) “*katılıyorum*” düzeyinde görüş bildirdiği tespit edilmiştir. Ayrıca kadın öğrenciler (Sıra Ort.=295.56), erkek öğrencilere göre (Sıra Ort.=239.96); E.F. öğrencileri ($\bar{x}=4.15$), T.E.F. öğrencilerine göre ($\bar{x}=3.93$) bu maddeye daha yüksek düzeyde katılmışlardır. Bu bulgular, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden bu konuda önemli bir kazanım elde ettiklerini ortaya koymaktadır. Öğrenciler günlük zamanlarının çoğunu ders dışında geçirmekte ve bu zamanlarda da çeşitli sorunlar yaşamaktadırlar. Ders dışı zamanlarda öğrencilerin yaşadığı bazı sorunlar, onların derslere karşı ilgisini, dikkatini, motivasyonunu azaltıcı etki yapmaktadır. Bu sorunlar, kimi zaman öğrencilerin psikolojik açıdan ve sağlık açısından önemli rahatsızlık duymalarına neden olmaktadır. Bu bakımdan, öğretmen adaylarının öğrenci sorunlarıyla ilgilenmenin önemini kavramaları, eğitim programlarının amaçlarına ulaşılmasını kolaylaştıracaktır.

“*Öğrencileri koşulsuz kabul etmem gerektiğini öğrendim.*” önermesine öğretmen adaylarının 3.50 aritmetik ortalamayla oldukça düşük bir düzeyde “*katılıyorum*” görüşünde birleştikleri tespit edilmiştir. Eğitimin amaçlarına istenilen düzeyde ulaşılması, ayırım yapmaksızın tüm öğrencilerin öğretmenler tarafından kabul edilmesini gerektirmektedir. Elde edilen bulgu düşündürücü olup, sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına bu konuda önemli bir davranış kazandırmadığı biçiminde değerlendirilebilir. Öğretmenlerin görevi, farklı kişiliklere sahip olan tüm öğrencilerin istedik yönde davranış değişikliği oluşturmalarını sağlamaktır. Bu sağlamanın temel şartlarından birini, öğretmenlerin öğrencileri koşulsuz kabul etmeleri oluşturmaktadır. Ancak öğretmen adaylarının, bu konuda sınıf yönetimi dersinden elde ettiği kazanımlar, eğitimin amaçlarına tam olarak ulaşılmasını sağlayıcı nitelikte olmadığı görülmektedir.

“*Öğrencide özdisiplini ve motivasyonu sağlama görevimin olduğunu anladım.*” önermesine adayların ($\bar{x}=4.18$) “*katılıyorum*” seçeneğini paylaştıkları belirlenmiştir. Cinsiyet değişkeni açısından bu önermeye, kadın öğretmen adaylarının ($\bar{x}=4.35$) “*tamamen katılıyorum*”, erkek öğretmen adaylarının ($\bar{x}=4.13$) “*katılıyorum*” görüşlerini benimsedikleri tespit edilmiştir. Ulaşılan bulgular, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden, motivasyon ve özdisiplin bilincini kazandıkları biçiminde yorumlanabilir. Programların başarıya ulaşmasında, motivasyon ve özdisiplinin önemli iki öğedir ve bu iki öğenin öğretmen adaylarında bulunması, hedeflere ulaşma açısından oldukça önemli bir kazanımdır.

“*Öğrencilere rehberlik etmem gerektiğini öğrendim.*” önermesine adayların 4.18 aritmetik ortalamayla “*katılıyorum*” görüşünde birleştikleri saptanmıştır. Ayrıca bu önermeye kadın öğrenciler (Sıra Ort.=295.53), erkek öğrencilerden (Sıra Ort.=239.30) daha yüksek düzeyde görüş bildirmişlerdir. Ortaya çıkan bulgular, sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına rehberlik etme konusunda önemli davranış kazandırdığı, bu davranışın ise eğitim programlarının amaçlarına ulaşılmasını kolaylaştıracağı söylenebilir.

“*Öğrencilerin kişiliğinin değil, davranışlarının değiştirilmesi gerektiğini öğrendim.*” maddesine, öğretmen adayları 3.97 aritmetik ortalamayla “*katılıyorum*” düzeyinde görüş bildirmiştir. Değişkenler bazındaysa bu maddeye kadın öğretmen

adayları (Sıra Ort.=295.53), erkek öğretmen adaylarından (Sıra Ort.=239.30) daha yüksek düzeyde görüş bildirmişlerdir. Elde edilen bulgular, sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına, öğrencilerin davranışlarını değiştirme konusunda yeteri düzeyde bir kazanım sağladığını ortaya çıkarmıştır. Eğitim programları, genel olarak öğrenci davranışlarını istendik yönde değiştirme amacı taşımaktadır. Dolayısıyla öğretmen adaylarının elde ettiği bu kazanım, eğitim programlarının amaçlarına ulaşılmasında çok önemli bir rol üstlenecektir.

“*Değişik öğretim yöntemleriyle öğrencileri derse etkin katmam gerektiğini edindim.*” önermesine öğretmen adayları ($\bar{x}=4.16$) “*katılıyorum*” düzeyinde görüş ortaya koymuşlardır. Ayrıca bu madde için kadın öğrenciler ($\bar{x}=4.38$) “*tamamen katılıyorum*”, erkek öğrenciler ($\bar{x}=4.08$) “*katılıyorum*” görüşünü savundukları tespit edilmiştir. Bu bulgular, öğretmen adaylarının, değişik öğretim yöntem-teknik kullanımının önemi konusunda önemli bir kazanım elde ettikleri biçiminde yorumlanabilir. Öğrencilerin derslere etkin katılımı ve eğitim sürecinde çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerin kullanımı, eğitim programlarının amaçlarına ulaşılmasında en önemli faktörler arasında yer almaktadır.

“*Öğrencilere sıcakkanlı ve arkadaşça davranmam gerektiğini öğrendim.*” maddesi için belirtilen görüşlerin aritmetik ortalaması 4.10 olup, adaylar “*katılıyorum*” görüşü ortaya koymuşlardır. Bu bulgu, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden, öğrencilere arkadaşça davranma konusunda önemli bir kazanım elde ettikleri ve bu kazanımın da amaçlara ulaşılmasını kolaylaştıracağı yorumu yapılabilir.

Ölçeğin yirmi dördüncü maddesini oluşturan “*Öğrenci gelişim düzeyine uygun sınıf yönetim modeli kullanmam gerektiğini öğrendim.*” maddesine öğretmen adaylarının ($\bar{x}=4.19$) “*katılıyorum*” düzeyinde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Cinsiyet değişkeni açısından bu maddeye, kadın öğretmen adayları ($\bar{x}=4.47$) “*tamamen katılıyorum*”, erkek öğretmen adayları ($\bar{x}=4.10$) “*katılıyorum*” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulgulara göre sınıf yönetimi dersi, öğretmen adaylarına sınıf yönetimi konusunda farklı modelleri kullanma bilgisi kazandırmıştır. Örgün eğitimin her kademesi, öğrencilerin farklı gelişim dönemlerine denk gelmekte, öğretmenlerden bu gelişim dönemlerinin özelliklerine göre ders işlemleri ve sınıfı yönetmeleri beklenmektedir. Öğretmen adaylarının, öğrencilerin gelişim özelliklerine göre farklı sınıf yönetim modelleri kullanma becerisi kazanmaları, eğitim programlarının amaçlarının gerçekleştirilme düzeyini artıracaktır.

Ankette yer alan “*Her öğrencinin; kişilik, ilgi, yetenek, tutum, başarı ve hazır bulunuşluk düzeylerinin farklı olduğunu ve eğitim sürecinde bunlara dikkat etmem gerektiğini öğrendim.*” önermesine adayların ($\bar{x}=4.29$) “*tamamen katılıyorum*” görüşünde yoğunlaştıkları tespit edilmiştir. Ayrıca bu önermeye kadın öğretmen adayları (Sıra Ort.=301.05), erkek öğretmen adaylarından (Sıra Ort.=237.53) daha yüksek düzeyde görüş bildirmişlerdir. Elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden, her öğrencinin ayrı bir kişilik taşıdığı bilinci ve eğitim sürecinde bunlara dikkat etme becerileri kazandıkları biçiminde yorumlanabilir. Eğitimin başarısı ilgi, yetenek, tutum, hazır bulunuşluk vb. bakımlardan sadece belli alanlarda istenilen seviyede olan öğrencilerden değil, bu özellikler bakımından istenilen seviyede olmayan öğrencilerden de istendik yönde davranış değişikliği oluşturmasına bağlıdır. Çünkü eğitim programlarının başarısı, sadece belirli bir grubun değil, tüm öğrencilerin başarısı

olmasını gerektirir. Bu noktada öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden elde ettikleri kazanım, eğitim programlarının amaçlarına ulaşılmasını kolaylaştıracaktır.

2.3. Fiziksel ve Çevresel Boyutta Sınıf Yönetimi Dersinin Öğretmen Adaylarına Kazandırdıkları

Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenlerin, sınıf yönetimini etkileyen sınıf dışı değişkenleri de göz önüne almaları ve sınıf yönetiminde bu unsurlara dikkat etmeleri de gerekmektedir. Sınıf dışında öğrenci ve öğretmenlerin sosyal, sağlık ve psikolojik gereksinimlerine uygun yerlerin bulunması, sınıf yönetimini olumlu yönde etkilemektedir.

Tablo 4: Fiziksel-Çevresel Boyuttaki Maddelere İlişkin Görüşlerin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

M. No	Maddeler	\bar{X}	SS
29	Sınıfın temizlik, ısı, ışık, estetik vb. fiziksel özelliklerinin öğrenci özelliklerine uygun olması gerektiğini öğrendim.	4.13	0.96
30	Öğrenci sıra-masalarının bireysel ve grup çalışmalarına uygun bir şekilde dizayn edilmesi gerektiğini öğrendim.	4.23	2.42
31	Öğrencilerin çeşitli gereksinimlerinin karşılanması için sınıf içinde; kitaplık, ilk yardım dolabı, spor malzemeleri dolabı, TV vb. bulunması gerektiğini öğrendim.	3.96	1.04
32	Okul bünyesinde; kantin, spor salonu, kütüphane, oturma yerleri, teknoloji ve bilişim odası, çok amaçlı salon vb. ortamların bulunması gerektiğini öğrendim.	4.17	1.04

“Sınıfın temizlik, ısı, ışık, estetik vb. fiziksel özelliklerinin öğrenci özelliklerine uygun olması gerektiğini öğrendim.” maddesine katılımcılar ($\bar{x}=4.13$) “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca bu maddeye kadın öğretmen adaylarının (Sıra Ort.=296.20), erkek öğretmen adaylarına (Sıra Ort.=239.09) göre daha yüksek düzeyde katıldıkları tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının bu konuda önemli bir kazanım elde ettiklerini ortaya koymaktadır. Sınıfın fiziksel özelliklerinin, eğitim programlarının başarıya ulaşması konusunda oldukça önemli bir etkisi vardır. Sınıfın ısı ve ışık şiddeti ile estetik görünümünün öğrenci gelişim dönemlerine uygun olması, eğitim programlarının başarısı üzerinde olumlu etki yapacaktır.

Araştırma ölçeğinin otuzuncu maddesi olan “Öğrenci sıra-masalarının bireysel ve grup çalışmalarına uygun bir şekilde dizayn edilmesi gerektiğini öğrendim.” maddesine öğretmen adayları 4.23 aritmetik ortalamayla “tamamen katılıyorum” biçiminde görüş ileri sürmüşlerdir. Bu bulgu, sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarına, sınıf yerleşim düzeni hakkında önemli kazanım sağladığı biçiminde yorumlanabilir. Sınıf içerisinde yer alan materyallerin farklı amaçlar doğrultusunda farklı biçimlerde tasarlanması, eğitim programlarının uygulanabilirliğini, bu durum eğitimin amaçlarına ulaşılabilirliğini artırıcı rol oynayacaktır.

“Öğrencilerin çeşitli gereksinimlerinin karşılanması için sınıf içinde; kitaplık, ilk yardım dolabı, spor malzemeleri dolabı, TV vb. bulunması gerektiğini öğrendim.” önermesine öğretmen adayları ($\bar{x}=3.96$) “katılıyorum” görüşünde yoğunlaşmışlardır. Değişkenler bazındaysa önermeye kadın öğrenciler ($\bar{x}=4.21$) ile E.F. öğrencileri (Sıra Ort.=274.69); erkek öğrenciler ($\bar{x}=3.88$) ile T.E.F. öğrencilerine (Sıra Ort.=238.05) göre daha yüksek düzeyde katıldıkları tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular öğretmen adaylarının bu konuda sınıf yönetimi dersinden önemli bir kazanım elde ettiklerini ortaya koymaktadır. Eğitim programlarının amaçlarına ulaşması, öğrencilerin gereksinimlerinin karşılanabilirliği ile doğrudan ilgilidir. Çünkü gereksinimi karşılanan

öğrenci yeni gereksinimleri duyumsayacak ve bunları gidermek için kendine yeni bir amaç saptayacak ve bu amacı için çaba sarf edecektir. Bu durum öğrencinin istendik yönde gelişimine ve davranışının değişimine katkı sağlayacak, sonuç olarak da eğitimin amaçlarına ulaşılması kolaylaşacaktır.

Ölçeğin son maddesini oluşturan “Okul bünyesinde; kantin, spor salonu, kütüphane, oturma yerleri, teknoloji ve bilişim odası, çok amaçlı salon vb. ortamların bulunması gerektiğini öğrendim.” önermesine öğretmen adaylarının ($\bar{x}=4.17$) “katılıyorum” görüşünü belirttikleri tespit edilmiştir. Ayrıca bu maddeye kadın öğretmen adaylarının (Sıra Ort.=279.88), erkek öğretmen adaylarından (Sıra Ort.=244.34) daha yüksek düzeyde katıldıkları belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden, okul bünyesinde yer alan tüm bireylerin her türlü gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik yerlerin bulunmasının önemini kazandıkları biçiminde değerlendirilebilir. Eğitim programlarının uygulama yerlerini sınıfların yanı sıra, spor salonları, kütüphaneler, teknoloji ve bilişim odaları, çeşitli salonlar vb. yerler de oluşturmaktadır. Çünkü bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alan basamaklarında yer alan davranışların istendik yönde ve istenilen düzeyde değişikliğe uğraması, bazı durumlarda farklı yerlerin kullanımını gerektirmektedir. Bu durum, okul bünyesinde farklı mekânların kullanılmasını da beraberinde getirmektedir. Öğretmen adaylarının, sınıf yönetimi dersinden bu noktada elde ettikleri kazanımlar, eğitim programlarının amaçlarına ulaşılmasını kolaylaştırıcı etki yapacaktır.

Tartışma ve Sonuç

Sınıf, öğretmen ve öğrenciler ile araç-gereçlerin içerisinde bulunduğu ve ortak bir amaç etrafında bir araya gelen bireylerin oluşturduğu sosyo-fiziksel bir yer; sınıf yönetimi, öğretmenlerin öğrencilerde olumlu davranış değişikliği meydana getirmek için sosyal, fiziksel, çevresel vb. değişkenler üzerinde yaptığı düzenlemelerdir. Eğitim programları, kurallar, yasa ve yönetmelikler, sınıf içi ve sınıf dışı sosyal ve fiziksel çevre vb. birçok değişken doğrudan veya dolaylı olarak sınıf yönetimini etkilemektedir. Eğitim programlarının amaçlarına ulaşması, öğretmenlerin sınıf yönetim becerileriyle yakından ilişkilidir. Öğretmenlerin, öğretmen adayı olarak yetiştirildiği lisans döneminde almış oldukları eğitim ve öğretim, onların nitelikleri üzerinde önemli rol oynamaktadır. Ayrıca bu dönemde almış oldukları eğitim, öğretmenlerin eğitim programlarının uygulanmasındaki ve hedeflerine ulaşmasındaki başarısına büyük etki yapmaktadır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının mesleki yaşamda başarılı olmaları ve eğitim programlarının hedeflerine ulaşması için, onların almış oldukları öğretmenlik formasyonu derslerinin ve bu dersler arasında yer alan “Sınıf Yönetimi” dersinin öğretmen adaylarına olan kazanımları da oldukça önemli görülmektedir.

Bu çalışma ile öğretmen adaylarının, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması bağlamında sınıf yönetimi dersinden önemli düzeyde bilgi, beceri ve davranışlar kazandıkları ortaya çıkmıştır. Disiplin ile öğretimin dengede tutulması, zaman kullanımı, sınıf kurallarını belirleme, ders dışında da öğrenci sorunlarıyla ilgilenme, sınıf yönetimini etkileyen sınıf dışı değişkenleri tanıma konularında öğretmen adaylarının, sınıf yönetimi dersinden önemli kazanım elde ettikleri saptanmıştır. İletişime açık olma, öğrenen sınıf kültürü oluşturma, sınıfta demokratik tutum sergileme, motivasyon ve özdisiplin bilinci, olumlu eylem ve sözlerin önemi, rehberlik etme, model olma, olumsuz davranışların giderilmesi için birçok yol öğrenme konularında da öğretmen adayları oldukça önemli kazanımlar elde etmişlerdir. Öğrenci

kişiliğinin değil, onun davranışlarının değiştirilmesi gerektiğini öğrenme, öğrencileri derse etkin katma, onlara sıcakkanlı ve arkadaşça davranma, demokratik ve özgür bir sınıf ortamı oluşturma alanlarında da sınıf yönetimi dersi, öğretmen adaylarının niteliğini geliştirici etki yapmıştır.

Yöneticiden daha çok lider olma, dersleri öğretim teknolojileriyle destekleyerek işleme, derslerde açık, sade ve anlaşılır bir dil kullanma, öğrenci gelişim düzeyine uygun sınıf yönetim modeli kullanma konuları da öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden elde ettikleri önemli kazanımlar arasında yerini almıştır. Ayrıca sınıf yönetiminin birçok unsuru içerdiğini ve bu unsurların sınıf yönetimini etkilediğinin farkında olma, cezanın istenmeyen davranışların çözümü için önemli olmadığını görme, her öğrenci ayrı bir kişilik taşıdığı için eğitim sürecinde bunlara dikkat etme konularında da öğretmen adayları, sınıf yönetimi dersinden önemli kazanımlar elde etmişlerdir.

Sınıfın fiziksel özelliklerini ve yerleşim düzenini öğrenci niteliklerine göre belirleme, sınıf ve okul ortamında başta öğrenciler olmak üzere tüm bireylerin her türlü gereksinimlerini karşılamak için çeşitli fiziksel donanımların ve yerlerin olması gerektiği bilgi, beceri ve davranışları, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi dersinden elde ettikleri kazanımlar arasında yer almıştır. Ancak öğretmen adaylarının, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması bağlamında sınıf yönetimi dersinden; etkin dinleme, öğrencileri koşulsuz kabul etme ve çatışma durumlarında nasıl davranacakları hakkında istenilen düzeyde bir kazanım elde etmedikleri belirlenmiştir. Bunun yanı sıra ankette yer alan tüm maddelere, kadın öğretmen adaylarının, erkek öğretmen adaylarına göre daha üst düzeyde katıldıkları ve eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması bağlamında sınıf yönetimi dersinden kadın öğretmen adaylarının daha fazla kazanım elde ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Ortaya çıkan sonuçlara göre “Sınıf Yönetimi” dersinin, eğitim programlarının hedeflerine ulaşılması bağlamında öğretmen adaylarına olan kazanımlarının oldukça yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ancak derslere giren öğretim elemanları; etkin dinleme, öğrencileri koşulsuz kabul etme ve çatışma durumları konularında bilgi ve beceri bakımından, öğretmen adaylarının daha fazla bilgi, beceri, anlayış ve deneyim kazanmalarını sağlamalıdır.

Kaynakça

- Açıkgöz, K. Ü. (2003). **Etkili Öğrenme ve Öğretme**. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Aydın, A. (1998). **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- _____. (2000). **Sınıf Yönetimi**. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Balcı, A. (2004). **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeleri**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bayrak, C. (1998). Okul ve Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, **Eğitim Bilimlerinde Yenilikler**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Başar, H. (2001). **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (1989). “Öğretmen Yetiştiren Kuruluşlarda Meslek Dersleri Üzerine”, **Çağdaş Eğitim**, 14/147, s.:26-29.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Celep, C. (2000). **Sınıf Yönetimi ve Disiplini**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çelik, V. (2002). **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Demirel, Ö. (2007a). Öğretim İlke ve Yöntemleri **Öğretme Sanatı**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- _____ (2007b). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirtaş, H. (2004). “Demokratik Sınıf Yönetimi ve Üniversite Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi Tutum ve Davranışlarına İlişkin Görüşleri”, **XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı**. Malatya: 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Erden, M. (1998). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınları.
- _____. (1998). **Eğitimde Program Değerlendirme**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erişen, Y. (2004). “Sınıfta Öğretim Liderliği”, (Editör: Şule Erçetin ve M. Çağatay Özdemir), **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Asil Yayın.
- Halis, İ. (2001). **Sınıf Yönetimi**. Konya: Mikro Yayınları.
- Karasar, N. (1994). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Karaca, E. (2004). “Öğretmen Adaylarının Planlama ve Öğretim Süreci Yeterliliklerine İlişkin Algıları”, **XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı**. Malatya: 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Kılbaş Köktaş, Ş. (2007). **Etkili Sınıf Yönetimi**. Adana: Çukurova Üniversitesi Matbaası.
- Kuğuoğlu, İ. H. (2004). “Sınıf Öğretmenliği Bölümü Mezunu Aday Öğretmenlerin Kendi Algılamalarına Göre Sınıf Yönetimi Alanındaki Yeterliliklerini Algılamalarına Dair Görüşleri ve Önerileri”, **XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı**. Malatya: 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Laut, J. (1999). Classroom Management: Beliefs of Preservice Teachers and Classroom Teachers Concerning Classroom Management Styles, **Fall Teachers Education Conference**, Cherleston, Database: Eric.
- Oktar, İ. ve Bulduk, S. (1999). “Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Davranışlarının Değerlendirilmesi”, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı. 142. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Özden, Y. (2002). “Sınıf İçinde Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi”, (Editör: Emin Karip), **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Pegem Yayınları.
- Öztürk, B. (2002). “İstenmeyen Davranışların Önlenmesi ve Giderilmesi”, (Editör: Emin Karip), **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Sarıtaş, M. (2000). “Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama”, (Editör: Leyla Küçükahmet), **Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Şişman, M. (1999). **Öğretmenliğe Giriş**. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Terzi, A. (2002). “Sınıf Yönetimi Açısından Etkili Öğretmen Davranışları”, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayfa 155-156. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Tekin, H. (2004). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara: Yargı Yayınları.
- Türkoğlu, A. (1988). “İyi Öğretmen Kimdir?”, **Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 1/2, s.: 129-138.
- Varış, F. (1996). **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Alkım Yayınları.
- Yeşilyurt, E. ve Çankaya, İ. (2008). “Sınıf Yönetimi Açısından Öğretmen Niteliklerinin Belirlenmesi”, **Electronic Journal of Social Sciences**, e-dergi, 7/23, Winter 2008, <http://www.e-sosder.com/dergi/23274-295.pdf>, Erişim Tarihi: 09.04.2008.

EKLER**Ek-1****Tablo 5:** Cinsiyet Değişkenine Göre Görüşlerin t-Testi Sonuçları

M. No	Cinsiyet Dağılımı				t ve P Değerleri		Levene Testi	
	Erkek (f=382; %75.6)		Kadın (f=123; %24.4)		t	P	F	P
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS				
1	4.02	0.96	4.39	0.79	-3.77*	0.00	0.18	0.67
2	3.79	0.97	4.10	0.76	-3.66	0.00	7.29	0.00*
3	3.97	1.02	4.47	0.68	-6.13	0.00	7.88	0.00*
4	3.91	1.09	4.34	0.86	-4.36	0.00	4.95	0.02*
5	3.69	1.04	3.98	0.91	-2.97	0.00	10.19	0.00*
6	3.47	1.18	3.59	1.15	-1.00	0.31	0.54	0.45
7	4.12	0.98	4.44	0.75	-3.36	0.50	3.70	0.05
8	4.20	0.98	4.39	0.87	-1.84	0.50	1.42	0.23
9	3.92	0.95	4.14	0.93	-2.25*	0.02	0.27	0.60
10	4.16	0.99	4.38	0.85	-2.16*	0.03	1.90	0.16
11	4.13	0.95	4.35	0.85	-2.34*	0.01	0.28	0.59
12	4.02	1.02	4.34	0.83	-2.73*	0.00	0.71	0.39
13	3.53	1.12	3.95	1.02	-3.79	0.00	4.59	0.03*
14	4.08	0.98	4.47	0.72	-4.77	0.00	5.75	0.01*
15	4.19	0.93	4.47	0.80	-2.93*	0.00	2.60	0.10
16	4.06	0.96	4.20	0.81	-1.48	0.13	1.45	0.22
17	3.86	1.02	4.30	0.79	-5.06	0.00	4.76	0.02*
18	4.08	0.92	4.38	0.88	-3.08*	0.00	0.09	0.75
19	4.06	0.95	4.22	0.95	-1.63	0.10	0.26	0.60
20	4.08	1.00	4.35	0.83	-2.75*	0.00	2.15	0.14
21	3.90	1.04	3.99	1.02	-0.84	0.39	0.01	0.90
22	4.01	1.01	4.36	0.73	-3.52*	0.00	3.31	0.06
23	4.21	0.91	4.45	0.86	-2.52*	0.01	0.55	0.45
24	4.10	0.91	4.47	0.70	-4.09*	0.00	3.24	0.07
25	4.21	0.81	4.42	0.70	-2.50*	0.01	1.61	0.20
26	4.14	0.86	4.46	0.71	-3.64*	0.00	1.18	0.27
27	4.08	0.94	4.39	0.78	-3.23*	0.00	0.57	0.44
28	4.20	0.86	4.56	0.71	-4.67	-4.91	4.23	0.04*
29	4.03	1.00	4.44	0.73	-4.91	-4.91	4.39	0.03*
30	4.20	2.74	4.31	0.85	-0.44	0.65	0.73	0.39
31	3.88	1.06	4.21	0.94	-3.05*	0.00	0.12	0.72
32	4.08	1.10	4.42	0.76	-3.72	0.00	11.96	0.00*

p<.05

Ek-2**Tablo 6:** Cinsiyet Değişkenine Göre Homojen Dağılım Göstermeyen Maddelere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

M. No	Cinsiyet Dağılımı		Anlamlılık Düzeyi	M.W.U.
	Erkek (f=382; %75.6)	Kadın (f=123; %24.4)		
	Sıra Ortalaması	Sıra Ortalaması		
2	242.93	284.26	0.00*	19648.000
3	236.56	304.07	0.00*	19648.000
4	239.36	295.36	0.00*	19648.000
5	243.33	283.04	0.00*	19648.000
13	240.12	293.01	0.00*	19648.000
14	239.30	295.53	0.00*	19648.000
17	239.30	295.53	0.00*	19648.000
28	237.53	301.05	0.00*	19648.000
29	239.09	296.20	0.00*	19648.000
32	244.34	279.88	0.00*	19648.000

p<.05

Ek-3**Tablo 7:** Fakülte Değişkenine Göre Görüşlerin t-Testi Sonuçları

M. No	Fakülte Dağılımı				t ve P Değerleri		Levene Testi	
	Teknik Eğitim Fakültesi (f=299; %59.2)		Eğitim Fakültesi (f=206; %40.2)					
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	t	P	F	P
1	4.02	0.95	4.24	0.88	-2.61*	0.00	0.00	0.93
2	3.85	0.99	3.88	0.85	-0.37	0.70	1.17	0.27
3	4.06	1.02	4.14	0.89	-0.93	0.35	2.65	0.10
4	3.93	1.11	4.15	0.96	-2.26*	0.02	1.88	0.17
5	3.73	1.02	3.80	1.02	-0.70	0.48	0.10	0.74
6	3.50	1.19	3.49	1.15	0.09	0.92	0.70	0.40
7	4.25	0.90	4.12	0.99	1.45	0.14	0.91	0.34
8	4.34	0.92	4.11	0.99	2.63*	0.00	0.84	0.35
9	4.00	0.90	3.94	1.03	0.60	0.54	4.30	0.03*
10	4.29	0.93	4.10	1.00	2.14*	0.03	0.22	0.63
11	4.24	0.89	4.09	0.99	1.77	0.07	2.39	0.12
12	4.19	0.93	4.05	1.06	1.60	0.10	1.25	0.26
13	3.54	1.12	3.77	1.08	-2.31*	0.02	1.86	0.17
14	4.20	0.92	4.14	0.97	0.77	0.43	1.19	0.27
15	4.32	0.87	4.16	0.95	1.91	0.05	0.49	0.48
16	4.16	0.88	3.99	0.98	2.10*	0.03	0.35	0.55
17	3.95	0.96	3.99	1.02	-0.46	0.64	0.20	0.65
18	4.20	0.89	4.10	0.96	1.18	0.23	1.43	0.23
19	4.10	0.95	4.11	0.96	-0.13	0.89	0.12	0.73
20	4.19	0.97	4.07	0.97	1.35	0.17	0.14	0.70
21	3.91	1.07	3.92	0.98	-0.07	0.93	0.42	0.51
22	4.17	0.92	3.99	1.02	2.13*	0.03	0.17	0.67
23	4.33	0.83	4.18	0.99	1.76	0.07	4.21	0.04*
24	4.14	0.87	4.26	0.89	-1.47	0.14	0.13	0.71
25	4.26	0.82	4.27	0.75	-0.10	0.91	139	0.23
26	4.24	0.83	4.19	0.84	0.59	0.55	0.00	0.92
27	4.20	0.87	4.09	0.97	1.29	0.19	0.97	0.32
28	4.33	0.83	4.22	0.85	1.43	0.15	0.26	0.60
29	4.10	1.00	4.17	0.88	-0.87	0.38	1.54	0.21
30	4.26	3.05	4.18	0.95	0.36	0.71	0.74	0.38
31	3.84	1.10	4.13	0.93	-3.21	0.00	5.37	0.02*
32	4.17	1.05	4.16	1.03	0.18	0.85	0.13	0.71

p<.05

Ek-4**Tablo 8:** Fakülte Değişkenine Göre Homojen Dağılım Göstermeyen Maddelere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

M. No	Fakülte Dağılımı		Anlamlılık Düzeyi	M.W.U.
	Teknik Eğitim Fakültesi (f=299; %59.2)	Eğitim Fakültesi (f=206; %40.2)		
	Sıra Ortalaması	Sıra Ortalaması		
9	253.44	252.35	0.93	30664.000
23	259.90	242.98	0.16	28733.500
31	238.05	274.69	0.00*	26328.000

p<.05

Ek-5

Tablo 9: Araştırma Anketi

M. No	Kişisel Bilgiler		Tamamen Katlıyorum	Katlıyorum	Kısmen Katlıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
	Cinsiyetiniz. ☐ Erkek. ☐ Kadın	Sınıfınız.					
	Fakülteniz. ☐ Teknik. Eğt. Fak. ☐ Eğitim Fak	☐ I. Sınıf. ☐ II. Sınıf					
	Bölümünüz.	☐ III. Sınıf ☐ IV. Sınıf					
1	Sınıfta disiplin ile öğretimin dengede tutulması gerektiğini öğrendim.						
2	Ders süresini en verimli şekilde nasıl kullanabileceğimi öğrendim.						
3	Sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte oluşturulması gerektiğini öğrendim.						
4	Ders dışında da öğrenci sorunlarıyla ilgilenmem gerektiğini öğrendim.						
5	Etkin dinleme becerisine sahip olma yeteneği kazandım.						
6	Öğrencileri koşulsuz kabul etmem gerektiğini öğrendim.						
7	Sınıf yönetimini; aile, toplum, kültür vb. dış faktörlerin de etkilediğini fark ettim.						
8	Her zaman iletişime açık olmam gerektiğini öğrendim.						
9	Öğrenen sınıf kültürü oluşturma görevimin olduğunu anladım.						
10	Sınıfta demokratik tutum sergilemem gerektiğini öğrendim.						
11	Öğrencide özdisiplini ve motivasyonu sağlama görevimin olduğunu anladım.						
12	Olumlu eylem ve sözlerin, olumsuzlardan daha fazla olması gerektiğini öğrendim.						
13	Çatışma durumunda kazan-kazan yöntemine önem verilmesi gerektiğini öğrendim.						
14	Öğrencilere rehberlik etmem gerektiğini öğrendim.						
15	Her konuda sınıfa iyi model (örnek) olmam gerektiğinin farkına vardım.						
16	Olumsuz davranışların giderilmesi için birçok yolun olduğunu öğrendim.						
17	Öğrencilerin kişiliğinin değil, davranışlarının değiştirilmesi gerektiğini öğrendim.						
18	Değişik öğretim yöntemleriyle öğrencileri derse etkin katmam gerektiğini edindim.						
19	Öğrencilere sıcakkanlı ve arkadaşça davranmam gerektiğini öğrendim.						
20	Demokratik ve özgür bir sınıf ortamı oluşturma görevimin olduğunu öğrendim.						
21	Sınıfta yöneticiden daha çok lider olmam gerektiğini öğrendim.						
22	Dersleri, öğretim teknolojileriyle destekleyerek işlemenin önemini kavradım.						
23	Derslerde açık, sade ve anlaşılır bir dil kullanmam gerektiğini öğrendim.						
24	Öğrenci gelişim düzeyine uygun sınıf yönetim modeli kullanmam gerektiğini öğrendim.						
25	Sınıf yönetiminin sadece öğrencileri yönetme olmadığını; zaman, disiplin, kurallar, atmosfer, iletişim, fiziksel özellikleri de içerdiğini öğrendim.						
26	Dersin amaçları, öğrencinin gereksinimleri, kullanılan yöntem ve teknikler, öğretmen nitelikleri vb. birçok faktörün sınıf yönetimini etkilediğini öğrendim.						
27	İstenmeyen davranışın çözümünün ceza değil, davranışın nedeninin ortadan kaldırılması olduğunu öğrendim.						
28	Her öğrencinin; kişilik, ilgi, yetenek, tutum, başarı ve hazır bulunuşluk düzeylerinin farklı olduğunu ve eğitim sürecinde bunlara dikkat etmem gerektiğini öğrendim.						
29	Sınıfın temizlik, ısı, ışık, estetik vb. fiziksel özelliklerinin öğrenci özelliklerine uygun olması gerektiğini öğrendim.						
30	Öğrenci sıra-masalarının bireysel ve grup çalışmalarına uygun bir şekilde dizayn edilmesi gerektiğini öğrendim.						
31	Öğrencilerin çeşitli gereksinimlerinin karşılanması için sınıf içinde; kitaplık, ilk yardım dolabı, spor malzemeleri dolabı, TV vb. bulunması gerektiğini öğrendim.						
32	Okul bünyesinde; kantin, spor salonu, kütüphane, oturma yerleri, teknoloji ve bilişim odası, çok amaçlı salon vb. ortamların bulunması gerektiğini öğrendim.						